

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Porušení povinnosti zveřejnit výroční zprávu a účetní závěrku společnosti jakožto nekalosoutěžní jednání

Jednou z pravidelných povinností, na kterou by především obchodní společnosti neměly zapomínat, je povinnost každoročně založit svou výroční zprávu a účetní závěrku do sbírky listin příslušného rejstříkového soudu. Tuto povinnost společnostem ukládá nejen zákon o účetnictví, ale rovněž zákon o veřejných rejstřících. Ne vždy však je tato povinnost plněna, a proto existuje poměrně rozsáhlý rejstřík veřejnoprávních sankcí pro případ jejího nesplnění.

Pokud společnost v zákonem stanovené lhůtě nesplní uloženou povinnost, vyzve jí rejstříkový soud k předložení výroční zprávy a účetní závěrky. Nepředloží-li společnost požadované listiny k výzvě rejstříkového soudu, může předseda senátu uložit pořádkovou pokutu až do výše 100.000,- Kč. Jestliže stanovená povinnost není společností splněna opakovaně a může-li takové neplnění povinnosti mít závažné důsledky pro třetí osoby a je na tom právní zájem, může rejstříkový soud i bez návrhu zahájit řízení o zrušení zapsané osoby s likvidací. V případě nezaložení výroční zprávy a účetní závěrky ve stanovené lhůtě se společnost vystavuje také možnému postihu ze strany finančního úřadu, a to pokuty až do výše 3 % brutto hodnoty aktiv společnosti. Nezanedbatelným důsledkem nezveřejnění výroční zprávy a účetní závěrky společnosti je rovněž riziko případného trestního stíhání pro naplnění skutkové podstaty trestného činu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění. Nicméně postup a rozhodování v těchto uvedených případech závisí na úvaze příslušných orgánů veřejné správy a soukromý subjekt může k takovému řízení dát pouze podnět. Samotné řízení už ale dále není v rukou soukromého subjektu.

Zákon č. [90/2012](#) Sb., o obchodních korporacích i zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, jimiž došlo k rekodifikaci českého soukromého práva, kladou velký důraz na zakotvení principu transparentnosti do právních vztahů. Tuto skutečnost ostatně potvrzuje i nově zákonem uložená povinnost společností zveřejňovat stanovené informace na svých webových stránkách.

Autoři si s ohledem na výše uvedené položili otázku, zda si i právnická či fyzická osoba může sama vynutit splnění povinnosti zveřejnit výroční zprávu a účetní závěrku a přitom mít možnost celý proces svým jednáním ovlivnit.

Nad rámec výše uvedených možných postihů nezveřejnění výroční zprávy a účetní závěrky naplňuje nezveřejnění výroční zprávy a účetní závěrky společnosti skutkovou podstatu nekalé soutěže vymezené v části čtvrté, hlavě III., zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále jen jako „občanský

zákoník“).

Dle ustanovení § 2976 odst. 1 občanského zákoníku, tzv. generální klauzule proti nekalé soutěži, platí že: *„kdo se dostane v hospodářském styku do rozporu s dobrými mravy soutěže jednáním způsobilým přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům, dopustí se nekalé soutěže. Nekalá soutěž se zakazuje.“*

Jako jediné v úvahu přicházející řešení vynucení splnění povinnosti zveřejnit výroční zprávu a účetní závěrku ze strany právnické či fyzické osoby se tak nabízí žaloba z titulu nekalé soutěže dle ustanovení § 2988 a § 2989 občanského zákoníku. Aktivně legitimována k podání takové žaloby je osoba, jejíž právo bylo nekalou soutěží ohroženo nebo porušeno a dále též právnická osoba oprávněná hájit zájmy soutěžitelů nebo zákazníků. Osoba, jejíž právo bylo nekalou soutěží ohroženo nebo porušeno, je oprávněna domáhat se zdržení nekalé soutěže, odstranění závadného stavu, přiměřeného zadostiučinění, náhrady škody a vydání bezdůvodného obohacení. Právo, aby se rušitel nekalé soutěže zdržel nebo aby odstranil závadný stav, může ve stanoveném případě uplatnit též právnická osoba oprávněná hájit zájmy soutěžitelů nebo zákazníků.

Samotný žalobní petit, kterým se bude žalující domáhat zveřejnění výroční zprávy a účetní závěrky by měl znít například takto: *„Žalovaný je povinen zveřejnit své výroční zprávy a účetní závěrky, pokud nejsou součástí výroční zprávy, za roky až jejich uložení do sbírky listiny obchodního rejstříku, vedeného Krajským soudem v Českých Budějovicích, ve lhůtě tří dnů od právní moci rozsudku.“*

Je třeba uvést, že pokud společnost nesplní svou povinnost založit do sbírky listin obchodního rejstříku účetní závěrku a výroční zprávu, dochází na straně takovéto společnosti (dále jen „*předmětná společnost*“) k:

a) úspore finančních prostředků či času

Společnost je za účelem uložení své účetní závěrky a výroční zprávy do sbírky listin obchodního rejstříku nucena vynaložit finanční prostředky. Pokud však k založení účetní závěrky a výroční zprávy do sbírky listin nedojde, vede úspora finančních prostředků nepochybně ke vzniku výhody předmětné společnosti v hospodářské soutěži oproti soutěžitelům, kteří své povinnosti vyplývající ze zákona o účetnictví a zákona o veřejných rejstřících řádně plní a za tímto účelem vynakládají finanční prostředky.

b) utajení hospodářských a souvisejících informací před jinými soutěžiteli

V důsledku utajení informací obsažených v účetní závěrce a výroční zprávě se ostatní soutěžitelé nemohou seznámit s hospodářskými výsledky předmětné společnosti, učinit si závěry o důsledcích obchodních rozhodnutí předmětné společnosti a v neposlední řadě si učinit závěr o podílu předmětné společnosti na relevantním trhu stejně jako o její hospodářské situaci jako stávajícího či potenciálního obchodního partnera nebo konkurenta. Nadto má toto utajení za následek, že v případě předmětné společnosti nejsou vně zjistitelné projevy hospodářského útlumu, ať již v příslušném odvětví nebo celkové.

Oproti tomu u soutěžitelů řádně plnících své povinnosti vyplývající ze zákona lze ze sbírky listin v obchodním rejstříku bez obtíží zjistit eventuální zhoršení hospodářských výsledků způsobených hospodářským útlumem. Utajení hospodářských výsledků a souvisejících informací tak nepochybně vede ke vzniku výhody předmětné společnosti v hospodářské soutěži oproti soutěžitelům, kteří své povinnosti vyplývající ze zákona o účetnictví a ze zákona o veřejných rejstřících řádně plní.

c) utajení hospodářských výsledků a souvisejících informací před spotřebiteli

V důsledku tohoto utajení si spotřebitelé nemohou učinit obrázek o hospodářské situaci předmětné společnosti a mohou tak předmětnou společnost neodůvodněně upřednostnit před jiným soutěžitelem, který v souladu s právními předpisy zveřejnil své hospodářské výsledky, nebo naopak s předmětnou společností obchodují, i když jinak by tak nečinili. Nelze přitom vyloučit, že hospodářské výsledky tohoto soutěžitele budou ve skutečnosti srovnatelné s hospodářskými výsledky předmětné společnosti. Absence údajů o hospodářské situaci předmětné společnosti přitom v konečném důsledku vede ke zhoršení kvalifikovaného výběru na straně spotřebitelů, když jim jsou upřeny informace, na které mají dle příslušných právních předpisů nárok.

K výše popsané argumentaci se přiklonil **Vrchní soud v Praze ve svém rozsudku ze dne 24.10.2012, č.j. 3 Cmo 162/2012-30**, kde stanovil, že: *„Je nepochybné, že žalovaný jedná v souladu se svým hospodářským zájmem (ušetřit finance, věnovat čas podnikatelským aktivitám atd.) a získává tak ve srovnání s ostatními soutěžiteli, kteří zákonné povinnosti plní, soutěžní výhodu. Porušování právních předpisů je tak v daném případě u žalovaného spojeno se získáváním soutěžní výhody. Rozhodné však rovněž je, že podmínkou řádného fungování hospodářské soutěže je i transparentnost soutěžního prostředí a účastníků hospodářské soutěže jako takových, součástí dobrých mravů soutěže je proto i poskytování dostatečných informací jednotlivými soutěžiteli o sobě samotných (nejen o jimi nabízeném zboží a službách), a to jak pro ostatní soutěžitele a možné obchodní partnery, tak i pro možné zákazníky a spotřebitele, k usnadnění jejich orientace v dané oblasti trhu. Žalovaný tím, že neposkytuje o svém podnikání žádné aktuální údaje, a to ani v povinném rozsahu (nezveřejňuje ani ty dokumenty, jež mu ukládají právní předpisy), jedná v rozporu s dobrými mravy soutěže. Důsledkem tohoto jednání je, že nyní ostatní soutěžitelé, ani případní zákazníci, nemají možnost získat o žalovaném informace, na které by měli – při řádném plnění zákonných povinností žalovaným – nárok, neboť informace, obsažené ve výroční zprávě a účetní závěrce účetních jednotek zapisovaných do obchodního rejstříku, jsou veřejné a komukoliv přístupné. Pokud žalovaný nesplnil svoje zákonné povinnosti a v důsledku tohoto jednání získává oproti jiným soutěžitelům soutěžní výhodu a vylučuje dostatečnou informovanost ostatních účastníků trhu a spotřebitelů co do postavení žalovaného a jeho soutěžních výkonů, je takovéto jednání jednáním v rozporu s dobrými mravy soutěže. (...) Vědomé vytváření stavu neinformovanosti o žalovaném a jeho dosavadních soutěžních výkonech, odmítnutí zveřejnění informací o sobě alespoň v zákonem uloženém rozsahu, je jednání, jež může ostatním soutěžitelům a spotřebitelům újmu přivodit již pro nemožnost ověřit si faktický stav a dosavadní výsledky podnikání žalovaného.“*

V souvislosti s výše uvedeným se sluší rovněž zmínit **rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 29.1.1999, sp.zn. 3 Cmo 253/1997**, že zdaleka ne každé porušení veřejnoprávního předpisu bude zároveň nekalosoutěžním jednáním, spíše naopak: *„Při zkoumání podmínek naplnění generální klauzule nekalé soutěže není samo o sobě rozhodné, zda tvrzeným závadným jednáním byly či nebyly porušeny předpisy z určitého odvětví práva jiného než té části, která upravuje horizontální vztahy při podnikání, tedy zda jsou porušovány předpisy veřejného práva či práva soukromého, rovněž není rozhodné, zda daná konkrétní oblast práva zároveň upravuje kontrolní mechanismy a prostředky k nápravě včetně sankcí, směřujících k porušovateli těchto předpisů. Rozhodné naopak je, zda tvrzené jednání, které je v rozporu s právními předpisy, má kauzální vztah k hospodářské soutěži a dopad v soutěži. Tedy zda tvrzené jednání je porušením dobrých mravů soutěže, došlo k němu v rámci hospodářské soutěže, a toto jednání je způsobilé vyvolat újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům, tedy zda jsou dány předpoklady kvalifikace jednání podle § 44 odst. 1 obch. zákoníku.“*

Závěr

Nesplnění povinnosti zveřejnit účetní závěrku i výroční zprávu společnosti jejím uložením do sbírky

listin obchodního rejstříku znamená pro předmětnou společnost získání ne nevýznamných výhod oproti jiným soutěžitelům stejně tak jako vyloučení informovanosti spotřebitelů, jež je v rozporu s dobrými mravy soutěže. Takovéto jednání předmětné společnosti lze postihnout nejen dle zákona o účetnictví a jiných veřejnoprávních předpisů, ale lze jej rovněž řešit prostředky na ochranu proti nekalé soutěži.

Autoři připojují nad rámec výše uvedeného a pouze jako obiter dictum krátkou úvahu o možné trestněprávní regulaci shora popsaného jednání. Funci trestněprávní regulace je třeba chápat ve světle zásady subsidiarity trestní represe a z ní vyplývajícího principu ultima ratio. Trestněprávní odpovědnost pro spáchání trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže dle ustanovení § 248 trestního zákoníku je možno dovozovat pouze při spojení podmínek vymezených v tzv. generální klauzuli nekalé soutěže dle § 2976 odst. 1 občanského zákoníku s některou zvláštní skutkovou podstatou podle § 2976 odst. 2 písm. a) až j) občanského zákoníku. K dokonání trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže musí pachatel tímto svým jednáním buď způsobit ve větším rozsahu újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům, nebo opatřit sobě nebo jinému ve větším rozsahu neoprávněné výhody. Ačkoliv i v případě nezveřejňování účetní závěrky a výroční zprávy půjde o nekalosoutěžní jednání podle civilního práva, k naplnění skutkové podstaty dle zmíněného § 248 trestního zákoníku dojít nemůže, neboť bude naplněna pouze tzv. generální klauzule, ale již nikoliv některá ze zvláštních skutkových podstat nekalé soutěže uvedená v ustanovení § 248 trestního zákoníku. Trestně postižitelné bude toto jednání tedy pouze dle ustanovení § 254 trestního zákoníku, byť lze obecně konstatovat, že jednočinný souběh trestného činu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle ustanovení § 254 trestního zákoníku a trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 trestního zákoníku s ohledem na jejich rozdílný objekt vyloučen není.[1]

JUDr. Ervín Perthen,
advokát

Mgr. Jana Kulířová,
advokátní koncipientka

Velké náměstí 135/19
500 02 Hradec Králové

Tel.: +420 495 512 831-2
Fax: +420 495 512 838
e-mail: pps@ppsadvokati.cz

[1] Šámal, P. a kol. Trestní zákoník, 2. vydání, Praha: C.H.Beck, 2012, s. 2496 a násl.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Korporátní dluhopisy v ČR: růst trhu, regulatorní limity a koncentrace rizik v segmentu podlimitních emisí](#)
- [Dělení, převod a přechod podílu v s.r.o.](#)
- [Nařízení PPWR: cesta do pekla dlážděná dobrými úmysly](#)
- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [AML a diskriminace v realitní praxi: chyby, které mohou vyjít draho](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)